

ת"פ 29026/05/17 - מדינת ישראל נגד מובילי הר הנגב בע"מ, דני אלקרינאוי, אמיר אלקרינאוי, חאלד אלקרינאוי, שאדי אבו האני, איימן אלקרינאוי, בשיר אלקרינאוי, כולם

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"פ 29026-05-17 מדינת ישראל נ' מובילי הר הנגב
בע"מ ואח'

לפני כבוד השופטת, סגנית הנשיא נועה חקלאי
בעניין: המאשימה מדינת ישראל
נגד הנאשמים ע"י ב"כ עוה"ד יפתח לנדאו
1. מובילי הר הנגב בע"מ
2. דני אלקרינאוי
3. אמיר אלקרינאוי
4. חאלד אלקרינאוי
5. שאדי אבו האני
6. איימן אלקרינאוי
7. בשיר אלקרינאוי
כולם ע"י ב"כ עוה"ד דן צפיר

נוכחים:

ב"כ המאשימה - עו"ד יפתח לנדאו

הנאשמים בעצמם למעט נאשם 5 שאינו נוכח

ב"כ הנאשמים - עו"ד דן צפיר

גזר דין

כתב האישום

1. הנאשמים הורשעו לאחר שמיעת ראיות בעבירות כדלקמן:

נאשמים 1, 3, 4, 5, 6 ו-7 - הורשעו בעבירות של איסור לכלוך ברשות הרבים והשלכת פסולת בניין ברשות הרבים, לפי סעיפים 2, 4 ו-13(ג)(א1)(א) לחוק שמירת הניקיון, תשמ"ד-1984 (להלן: "חוק שמירת הניקיון"), ביחד עם

עמוד 1

סעיף 29 לחוק העונשין, תשל"ז - 1977 (להלן: "חוק העונשין"), ואיסור פינוי פסולת שלא כדין, עבירה לפי סעיף 7(ד) ו-13(ב)(4) לחוק שמירת הניקיון ביחד עם סעיף 29 לחוק העונשין.

נאשמים 2 ו-3 הורשעו גם בעבירה של הפרת אחריות נושא משרה בתאגיד, לפי סעיף 15 לחוק שמירת הניקיון.

נאשמים 1, 2, 3 הורשעו בעבירה של הפרה ואי קיום תנאים ברישיון העסק, לפי סעיפים 4, 14, 14 א ו-7 לחוק רישוי עסקים תשכ"ח - 1968, (להלן - "חוק רישוי עסקים") ולגבי נאשמים 2 ו-3 - גם לפי סעיף 15(2) לחוק רישוי עסקים.

הנאשמים 1,2,3,5,6 זוכו מעבירה של איסור זיהום מקור מים, לפי סעיף 20(ב) ו-20כא לחוק המים, התשל"ט-1959 (להלן: "חוק המים"), ביחד עם סעיף 29 לחוק העונשין.

2. על פי עובדות כתב האישום בהן הורשעו, נאשמת 1 היא חברה שעסקה בעבודות עפר ופיתוח, נאשם 2 הוא בעל מניות יחיד ומנהלה הכללי של נאשמת 1. נאשם 3 היה מנהל תפעול וסדרן עבודה אצל נאשמת 1. מר ג'מעה אלקרינאוי (להלן: "ג'מעה") הוא בעלים של משאיות ונגררים ושימש כקבלן משנה אצל נאשמת 1. נאשמים 4, 5 ו-6 עבדו כנהגי משאיות אצל נאשמת 1, ונאשם 7 עבד כנהג משאית אצל ג'מעה וביצע בין השאר הובלות עבור נאשמת 1.

במועדים הרלוונטיים לכתב האישום, היה לנאשמת 1 רישיון עסק לאיסוף, הובלה, עיבוד וניצול של פסולת. הרישיון הותנה בתנאים שכללו בין היתר, חובת הובלת פסולת רק לאתרי פסולת מאושרים, או אל תחנות פסולת מאושרות.

במתחם 5 ברהט (להלן - "מתחם 5"), ברשות הרבים ובקרבה לנחל פחר אשר מתחבר לנחל גרר, מצוי אתר פסולת לא חוקי (להלן - "האתר").

ביום 26.8.15, הובילו נאשמים 5 ו-6 פסולת בניין במשאיות ובנגרר שבבעלות נאשמת 1, והשליכו את הפסולת באתר.

ביום 14.7.16 משאית ונגרר נוספים שבבעלות נאשמת 1, הגיעו לאתר והושלכה מהם פסולת בניין.

ביום 18.7.16 הגיעו לאתר 4 משאיות נוספות מחוברות לנגררים, בהן שתי משאיות ונגרר שבבעלות נאשמת 1. הנגרר האמור שובץ לעבודה זו על פי הנחית נאשם 3 ובאישורו. המשאיות והנגררים היו עמוסים בפסולת בניין, אשר הושלכה באתר. 3 מהמשאיות, לכל הפחות, ביצעו באותו היום יותר מהשלכה אחת באתר הפסולת.

ביום 19.7.16 בוצעו באתר לפחות 3 השלכות פסולת משתי משאיות ונגרר. באותו המועד עבד במקום שופל שדחף והשליך את הפסולת שפוזרה באתר, אל המורד.

ביום 24.7.23 הובילו נאשמים 4, 5 ו-6 פסולת בניין במשאית ובנגרר שבבעלות נאשמת 1, והשליכו את הפסולת באתר.

ביום 19.9.2016 הוביל נאשם 7 פסולת בניין במשאית ובנגרר שבבעלות ג'מעה, והשליך את הפסולת באתר. באותו מועד הוביל נאשם 4 פסולת בניין במשאית ובנגרר שבבעלות נאשמת 1, והשליך את הפסולת באתר.

ביום 21.9.2016 הוביל נאשם 7 פסולת בניין במשאית שבבעלות ג'מעה ובנגרר (שזהותו אינה ידועה) והשליך את הפסולת באתר. באותו מועד הוביל נאשם 5 פסולת בניין במשאית ובנגרר שבבעלות נאשמת 1, והשליך את הפסולת באתר.

ביום 26.9.16 נאשם 4 הוביל שלוש פעמים פסולת בניין במשאית שבבעלות נאשמת 1, ובנגרר (שבאחת הפעמים זוהה כנגרר שבבעלות נאשמת 1), והשליך את הפסולת באתר.

באותו היום (26.9.16) נאשם 7 הוביל פסולת בניין במשאית שבבעלות ג'מעה ובנגרר, והשליך את הפסולת באתר. עוד באותו היום, נאשם 6 הוביל פסולת בניין במשאית שבבעלות נאשמת 1, ובנגרר, והשליך את הפסולת באתר, ובנוסף, משאית נוספת אשר חובר לה נגרר שבבעלות גמעה, ואשר זהות נהגה אינה ידועה למאשימה, הובילה פסולת בניין ושפכה אותו באתר.

כל השלכות הפסולת המתוארות לעיל בוצעו על ידי נאשמים 4, 5 ו-6 במסגרת עבודתם אצל נאשמת 1, ועל פי הנחייתו, הוראותיו ואישורו של נאשם 3.

נאשם 7 ביצע את השלכות הפסולת בעודו עובד אצל ג'מעה, אך בהנחייתו ואישורו של נאשם 3 ועל פי הוראותיו.

במעשים המתוארים הפרו נאשמים 1-3 את התנאים ברישיון העסק ונאשמים 2 ו-3 הפרו חובותיהם כנושאי משרה.

טיעוני הצדדים לעונש

3. ב"כ המאשימה בטיעונו לעונש, טען שהנאשמים הורשעו בעבירות שהן כלכליות במהותן שכן בוצעו לשם הפקת רווח כלכלי, וכי עבירות אלו הפכו "מכת מדינה" ובשנים האחרונות בתי המשפט נוטים להחמיר בענישה על ידי הטלת עונשים כספיים משמעותיים וכן עונשי מאסר. ב"כ המאשימה הפנה לערכים המוגנים שנפגעו, לכך שהנאשמים לא נטלו אחריות על מעשיהם, ולא הביעו חרטה. ב"כ המאשימה טען כי העבירות בוצעו לאחר שכבר הוגש כתב אישום כנגד נאשמים 1 ו-2 בתיק ת.פ. 34682-01-16 **מדינת ישראל נ' חברת קו צינור אילת אשקלון בע"מ** (1.7.19), שם הודו נאשמים 1 ו-2 בעבירות לפי חוק המים, חוק שמירת הניקיון, חוק מניעת מפגעים, וחוק גנים לאומיים בצירוף עבירות הפרת חובות נושא משרה. לטענת המאשימה, בשים לב שמדובר במעשים שחוזרים על עצמם יש להחמיר עם הנאשמים בצורת ניכרת בגזר הדין, לרבות על דרך הטלת עונשי מאסר בפועל. לטענת ב"כ המאשימה בעת קביעת מתחם העונש ההולם יש לקחת בחשבון שבכתב האישום מתוארים 24 מקרים של השלכת פסולת, וכי על פי פסיקת בית המשפט הקנס בגין כל השלכה הוא 75,000 ₪.

לפיכך, בעניינה של נאשמת 1 נטען כי מתחם העונש ההולם נע בין מיליון למיליון וחצי ₪ והתחייבות בשיעור כפול.

ביחס לנאשם 2 נטען כי מתחם העונש ההולם כולל מאסר בפועל בן 9 חודשים כאשר ברף הנמוך של המתחם, המאסר ירוצה בעבודות שירות וברף הגבוה - מאחורי סורג וברית, קנס שנע בין 300,000-450,000 ₪, וענישה נלווית.

ביחס לנאשם 3 נטען כי מתחם העונש ההולם נע ממאסר מותנה וצו של"צ ועד 4 חודשי מאסר בפועל שיכול וירוצו בעבודות שירות, קנס שנע בין 150,000-250,000 ₪ וענישה נלווית.

ביחס לנאשמים 4-7 נטען כי מתחם העונש ההולם נע בין 35,000-100,000 ₪ לכל אחד, לצד פסילת רישיון, פסילה מותנית, מאסר מותנה והתחייבות.

ב"כ המאשימה הפנה לאסופת פסיקה ממנה ניתן ללמוד על מתחם העונש ההולם.

ביחס לנאשמים 1-3 עתרה המאשימה להטיל את עונשם ברף העליון של המתחם אליו עתרה. ביחס לנאשמים 4-7 עתרה המאשימה להטיל את עונשים ברף הבינוני של המתחם.

ב"כ המאשימה התנגד לביטול הרשעת הנאשמים, כעתירת ההגנה, והפנה לפסיקה התומכת בטיעונו.

4. ב"כ הנאשמים בטיעונו לעונש הפנה לנסיבות ביצוע העבירות כפי שלשיתו נקבעו בהכרעת הדין, כך למשל טען כי בית המשפט אישר שהנאשמים הביאו לאתר מגרסה כדי למחזר פסולת בניין. לשיתו, במחזור פסולת מגיעים ל- 100% מחזור, ועל כן לאחר מחזור אין "רג'קטים". לטענתו, בית המשפט קבע בהכרעת הדין כי בוצעו במקום פעולות מחזור של הפסולת ועל כן, לדבריו, יש לקחת עניין זה בחשבון בעת קביעת העונש ההולם. עוד לשיתו נקבע בהכרעת הדין כי רק ביחס -לשני מקרי שפיכת פסולת יש ראיות לכך שהשפיכה לא בוצעה לשם מחזור. לגבי אחת השפיכות הוצא בגינה צו ניקוי שבוצע במלואו, והשפיכה השנייה הייתה של אדמה נקיה שנשפכה באופן בו נשפכה בשל טעות של הנהג. ב"כ הנאשמים הפנה לכך שהעבירות בוצעו בשנים 2015-2016, ולכך שההליך המשפטי נמשך זמן רב ונגרם לנאשמים עינוי דין, כמו גם פגיעה ביכולתם להתגונן בפני טענות שנחשפו אליהן רק בשנת 2022.

ב"כ הנאשמים טען כי בידי הנאשמים רישיון עסק שהתיר להם לפעול כפי שפעלו ועל כן יש לשקול זאת בשלב הטיעונים לעונש. לדבריו, גם אם נדחתה טענת הנאשמים שיש בכך כדי להביא לזיכויים, הרי שיש בטענה זו כדי לקרב את הנאשמים לסייג האחריות הפלילית בשל הגנת הצידוק, הגנת הכורח והגנת זוטי הדברים.

ב"כ הנאשמים טען כי העבירות לא בוצעו על פני תקופה ארוכה, אלא אירוע אחד מיום 26.8.15 שלגביו הוצא צו ניקוי אשר בוצע באופן מידי, ויתר האירועים הם בין החודשים יולי לספטמבר 2016, כאשר ב"כ הנאשמים פרט את נסיבות כל אחד מהאירועים. ב"כ הנאשמים טען כי בית המשפט קבע שלא נגרם שום נזק סביבתי, וכי רוב רובן של פעולות הנאשמים היו לתכלית סביבתית ולא זו בלבד שלא נגרם נזק, אלא ראש עיריית רהט העיד שפעילות

הנאשמים אפשרה לזרז ולקדם את היתרי הבניה. בנוסף, ב"כ הנאשמים טען כי אין ראיות לכך שהעבירות בוצעו על ידי הנאשמים לאחר תכנון מוקדם.

ב"כ הנאשמים ציין כי נאשם 2 הוא בעליה של נאשמת 1 ומינה את נאשם 3 להיות מנהל עבודה באתר.

ב"כ הנאשמים טען כי אין מדובר ברצדביזם. לדבריו, נאשמת 1 עוסקת בתחום למעלה מ-30 שנה ולמעט אירוע סביבתי חמור בקשר עם פרשת ק.צ.א.א. לא הוגשו נגדה כתבי אישום, ושגם שם דובר בתאונה מצערת כאשר נהג השופל הועסק על ידה לפעילות חד יומית.

לטענת ב"כ הנאשמים, לאור סעיף 22(ג) לחוק העונשין כשעסקינן בעבירות מסוג אחריות קפידה, ומשלא הוכח כל יסוד נפשי בביצוע העבירות אין כל מקום להטיל על הנאשמים מאסר בפועל,

ב"כ הנאשמים ציין כי נאשמת 1 נכנסה להליך של הסדר נושים, והיא במצב כלכלי קשה מאוד.

ב"כ הנאשמים ביקש לבטל את הרשעת הנאשמים שכן כל פרנסת נאשמת 1 מקורה במכרזי המדינה, כאשר אחד מתנאי הסף להשתתפות במכרזים הוא העדר הרשעה במשך מספר שנים בעבירות מסוימות, לרבות בעבירות סביבתיות, ולכן הרשעתה הקודמת של נאשמת 1, אשר ניתנה כבר לפני מספר שנים, כבר לא תפריע לנאשמת להתמודד במכרזים בעוד ההרשעה הנוכחית תפריע.

עוד לדבריו, כאשר חברה מורשעת בעבירות של אסדרה, ובמיוחד כשבית המשפט קבע בהכרעת הדין שלא נגרם שום נזק לסביבה (כך לשיטתו), יש לשקול את ביטול ההרשעה.

בעניינה של נאשמת 1 הוגש לעיוני "דוח מנהל הסדר" אשר אושר בבית המשפט המחוזי ומפרט את מצבה הכלכלי הקשה של הנאשמת.

5. נאשם 2 בדבריו האחרונים, ציין כי נאשמת 1 נמצאת בהליכי הקפאת הליכים, יש לה נאמן. לדבריו, נאשמת 1 לא יכולה לשלם לאנשים שעובדים איתם 20-30 שנה. המצב קשה בשל חוסר עבודה ועל רקע המלחמה, נאשמת 1 היא ספקית של משרד הביטחון והרשעה "תגמור" את נאשמת 1. לדבריו, נאשמת 1 מפרנסת 30-40 עובדים. אם הנאשמת תורשע הוא יפשוט את הרגל. נאשם 2 הוא אב ל-11 ילדים, לדבריו, אם יוטל עליו מאסר ילדיו "ימותו" בלעדיו. הוא מעולם לא היה במאסר. הוא אדם ישר, איש חוק ומנסה בכל הכוח שלא לעשות עבירות.

6. נאשם 3 בדבריו האחרונים, ציין כי הוא מנהל עבודה ואחראי בנאשמת 1, הוא מעוניין להמשיך לעבוד. ציין כי המצב קשה מאוד, וביקש שבית המשפט יאפשר לו להמשיך לעבוד ולפרנס את משפחתו בכבוד. לדבריו, הוא אדם חולה ולא יוכל לרצות מאסר.

7. נאשם 4 ציין כי הוא עבד כנהג משאית וכמעט 4 חודשים אינו עובד בשל המצב.

8. נאשם 5 ציין כי הוא עובד כנהג משאית, אב ל- 4 ילדים. מצבו הכלכלי קשה.

נאשם 6 לא ביקש לומר דבר.

9. נאשם 7 ציין כי הוא עובד כנהג משאית, נשוי ואב ל-6 ילדים. מצבו הכלכלי מאוד קשה. הוא לקח הלוואה על הבית, משלם ריבית, ומתקשה לפרנס את משפחתו.

דין והכרעה

מתחם העונש הולם

10. ריבוי עבירות:

לטענת ב"כ המאשימה, כתב האישום מפרט 24 אירועים של השלכת פסולת, אלא שבהכרעת הדין קבעתי כי ביחס לחלק מהשלכות הפסולת, לא הוצגה תשתית ראייתית שיש בה כדי לקשור את השלכת הפסולת שנצפתה על ידי עדי התביעה, למי מהנאשמים שבכתב האישום.

מתוך האירועים המפורטים בכתב האישום, ניתן לייחס לנאשמת 1 לכל הפחות **17 אירועים של השלכת פסולת**.

הגם שהנאשמים נותנים את הדין על ריבוי עבירות של השלכת פסולת (כל אחד על פי חלקו), יש "קשר הדוק" בין העבירות השונות- כולן בוצעו באותה השיטה, השלכת הפסולה בוצעה באותו אתר פיראטי, במסגרת עבודה של הנאשמים אצל נאשמת 1 ובעבורה.

על כן, למרות שחלק מהעבירות בוצעו בהפרש זמנים של למעלה משנה, ולמרות שהעבירות בוצעו על ידי מספר נהגים שונים ובמספר כלי רכב שונים, מצאתי לקבוע מתחם עונש הולם אחד לכלל האירועים.

למבחן "הקשר ההדוק" ראו ע"פ 4910/13 ג'אבר נ' מדינת ישראל (29.10.2014). ראו גם רע"פ 4760/14 קיסלמן נ' מדינת ישראל (7.5.2015).

בע"פ 4748/14 עוזי זליחה נ' מדינת ישראל (30.11.15), ציין בית המשפט העליון כי גם מקום בו נקבע כי מדובר ב"אירוע אחד" יש להתבונן על רצף המעשים כמכלול וכך נקבע:

"גם בהנחה שלפנינו "אירוע" אחד יש לזכור כי מקום שאירוע אחד כולל מספר "מעשים", תקרת מתחם הענישה הפוטנציאלי תיקבע לפי הצטברות עונשי המקסימום בכל אחד מהמעשים. אוסיף כי כפי שציינתי בע"פ 2519/14 אבו קיעאן נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 7 (29.12.2014) הצטברות עונשי המקסימום בכל אחד מהמעשים מהווה את תקרת המתחם האפשרית, אך אין משמעות הדבר כי תקרה זו תהווה בהכרח - או לרוב - את הרף העליון במתחם הענישה, שעליו להיקבע בנתון לנסיבות העניין הקונקרטיים".

11. **הערכים המוגנים** בעבירות שביצעו הנאשמים הם שמירה על משאבי הטבע, בריאות האדם ואיכות חיו וחיי הדורות הבאים אחריו, שמירה על שלום הציבור ובריאותו, על איכות המים והאוויר, שמירה על התחרות החופשית בשוק העסקים.

12. על חשיבות הערכים המוגנים בחוק שמירת הניקיון ראו דברי בית המשפט העליון בשבתו כבג"צ, בבג"צ 4128/02 אדם טבע ודין - אגודה ישראלית להגנת הסביבה נ' ראש ממשלת ישראל (16.3.04):

13. "האדם הוא חלק מסביבתו. הוא מקיים עם סביבתו יחסי גומלין. הוא משפיע על סביבתו והוא מושפע ממנה. הקרקע, המים, האוויר הם היסודות לקיום האנושי . . . איכות החיים נקבעת על-פי איכות הסביבה. אם לא נשמור על הסביבה, הסביבה לא תשמור עלינו. מכאן החשיבות הרבה - לכל פרט ופרט ולחברה ככלל - בשמירה על איכותה של הסביבה שבה מתנהלים חיינו . . . אכן, אחד האתגרים החשובים ביותר של ימינו (בעולם ובישראל) הוא זה של איכות הסביבה. יש בו ביטוי לצורך של "שמירת הטבע והנוף - מעשה בראשית - בלא שיד אדם תקלקל את מעשה הבריאה" . . . אחד הערכים החברתיים הראויים להגנה הוא זה של שמירה על משאבי הטבע."

ראו גם רע"פ 362/13 **עלי חסן גמיל נ' מדינת ישראל** (27.08.2013), פסקה 18 בהחלטת כב' השופט מלצר:

"בית משפט זה עמד לא אחת על החומרה הרבה שיש בעבירות הגורמות לנזק לסביבה, ועל חובתנו, כחברה וכבני-תרבות, להקפיד ולשמור על נקינות, חוסנה ושלמותה של הסביבה בה אנו חיים"

וגם רע"פ 7861/03 מדינת ישראל נ' המועצה האזורית גליל תחתון (8.5.2006):

"שמירת הפסולת או פיזור וניקוז בדרך בלתי מבוקרת תביא לפגיעה- לעיתים פגיעה אנושה - באיכות החיים, צחות האוויר, בזיהום מי-תהום, בהשמדת החי".

14. על החשיבות בענישה מחמירה לצורך מיגור העבירות, ראו למשל דברי בית המשפט העליון ברע"פ 1223/07 **סח עלי מורשד נ' מדינת ישראל המשרד לאיכות הסביבה** (12.2.2007):

"הצורך החברתי הגובר בשמירה על משאבי הטבע ההולכים ומתדלדלים וההכרה בנזק שנגרם

לכלל הציבור בשל זיהום הטבע והסביבה, חייבה את המחוקק לקבוע רמת ענישה משמעותית לעוברים עבירות אלו, ואת בית-המשפט בתורו לנקוט מדיניות ענישה מחמירה כלפיי אותם עבריינים".

ראו רע"פ 9934/08 ג'באלי נ' **משרד להגנת הסביבה** (3.12.08):
"בצדק הדגיש בית-המשפט קמא את הצורך בענישה משמעותית לאלה המזהמים את הטבע בניגוד לחוק וממניעים של כדאיות כלכלית."

ראו גם רע"פ 6990/10 **דדון חזי וציון 1992 בע"מ נ' מדינת ישראל** (24.11.10).

15. על הערך החברתי שנפגע בעבירה על חוק רישוי עסקים עמד בית המשפט ברע"פ 4270/03 מדינת ישראל נ' תנובה מרכז שיתופי לשיווק ותוצרת חקלאית בישראל בע"מ (1.12.04):

"מטרתו של החוק היא לשמור ולהגן על ערכים שונים הנתפשים בחברתנו כערכים חשובים, ולקיומם של ערכים אלה נכונים אנו לצמצם את חופש העיסוק על דרך הטלתן של הגבלות להפעלתו של "עסק". כך הוא הערך של שלום הציבור, כך הוא הערך של שמירה על בריאות הציבור ובטיחותו, כך הוא הערך של שמירה על איכות הסביבה ועל איכות החיים בכלל וכך הם הערכים האחרים המנויים, אחד אחד בשורה עורפית, בהוראת סעיף 1(א) של חוק רישוי עסקים. אלו הן תכליותיו המוצהרות, הברורות והחד-משמעיות של החוק: פיקוח על "עסקים" ועל בתי-עסק להגנה על מטרות חברה וסביבה אלו ואחרות. עצם קיומו והפעלתו של עסק עלול לסכן עניינים החשובים לכלל ולפגוע בהם, ובאמצעות החוק מבקשים אנו לוודא כי כל "עסק" ו"עסק" ינהג דרכיו כך שאותם ערכים לא ייפגעו ולא יינזקו".

16. **מידת הפגיעה בערכים המוגנים** על ידי הנאשמים בכל הנוגע לשפיכת הפסולת היא משמעותית בשים לב לריבוי העבירות: נאשם 4 שפך 5 פעמים פסולת ממשאית ונגרר, נאשם 5 שפך 3 פעמים פסולת ממשאית ונגרר, נאשם 6 שפך 3 פעמים פסולת ממשאית ונגרר, נאשם 7 שפך 3 פעמים, ובסך הכל השליכו המשאיות שנשלחו על ידי נאשמת 1 - לפחות 17 פעמים פסולת ממשאיות ונגררים שבבעלותה או בשליטתה והכל לאתר בלתי חוקי ברשות הציבור.

נסיבות ביצוע העבירות:

17. נתתי דעתי לנסיבות ביצוע העבירות כפי שמפורט להלן:

תכנון מוקדם לביצוע העבירות:

בעניין התכנון שקדם לביצוע העבירות אין לי אלא להפנות לדברי בית המשפט המחוזי בע"פ (באר שבע) 9068-09-15 **מ.ס. פינני אשפה בע"מ נ' המשרד לאיכות הסביבה** (24.12.15): "עוד אסכים עם בית משפט קמא, באשר לרכיב התכנון, שהרי השלכת הפסולת במקרה הזה, לא יכלה להתבצע, כך סתם, בהיסח הדעת, אלא רק מתוך תכנון והקביעה בעניין זה, לעניין גזר הדין, נכונה לטעמי."

אין מדובר בנהגים שהובילו פסולת אשר נשפכה מרכבם ללא כל כוונה מצדם, אין מדובר במי שנקלעו לאותו אתר פסולת באופן מקרי ולא מתוכנן ונאלצו לשפוך שם פסולת, אלא במי שהגיעו למקום, בהתאם להוראת נאשם 3 ובהנחייתו, ובמודע ובמכוון שפכו במקום את הפסולת, וזאת לא פעם אחת, אלא מספר פעמים.

חלקם היחסי של הנאשמים בביצוע העבירות ומידת ההשפעה של אחרים על הנאשמים בביצוע העבירות:

נתתי דעתי לכך שנאשם 2 הוא הבעלים והמנהל של נאשמת 1, ומכוח תפקידו יש לו השפעה על הנאשמים האחרים. לפיכך, הגם שהוא עצמו לא נהג במשאיות ולא שפך את הפסולת בעצמו, ואף לא נתן בעצמו את ההנחיות לנהגים, הרי שהוא כבעלים ומנהל של נאשמת 1, קובע את המדיניות והוא אחראי על פעולות כלל הנהגים שפועלים בעבור נאשמת 1 ועל כן השפעתו על הנאשמים 4-7 היא רבה.

נתתי דעתי לכך שנאשם 3 הוא בעל תפקיד בנאשמת 1 - סדרן, והוא היה זה שנתן את ההוראות בשטח, פעם אחר פעם, לנאשמים 4-7, מאיפה להעמיס את הפסולת והיכן לפרוק את הפסולת מהמשאיות, ועל כן גם השפעתו שלו על נאשמים 4-7 היא רבה.

נתתי דעתי לכך שנאשמים 4-7 בתפקידם כנהגים, ביצעו את הוראותיו של נאשם 3 הוראות שניתנו להם במסגרת עבודתם אצל נאשמת 1, או בעבורה. חלקם של הנהגים בביצוע העבירות קטן יותר, ואין להם השפעה על האחרים.

הנזק שהיה צפוי להיגרם מביצוע העבירה;

כפי שצוין בסעיף 28 להכרעת הדין, על פי חוות דעתו של אורי טל מהמשרד להגנת הסביבה (ת/77), הנזק העלול להיגרם מהאופן בו השליכו הנאשמים את הפסולת הוא כדלקמן:

"...עלול לגרום למפגעים סביבתיים חמורים ואף בלתי הפיכים ובכלל זה פריצת שריפות ובעירות באתר, שתגרומנה לפליטת חומרים רעילים, לזיהום אוויר בלתי סביר, ולפגיעה באדם ובסביבה, וכן התעופפות אבק ופסולת ולכלוך הסביבה, מפגעי ריח, זיהום מקורות מים וקרקע, התרבות בעלי חיים מזיקים, מפגעים חזותיים ועוד".

הנזק שנגרם בפועל מביצוע העבירות

שאלת הנזק שנגרם בפועל כתוצאה ממעשי הנאשמים, לא עמדה על הפרק בשלב הבאת הראיות. למעט האמור בחוות דעתו של אורי טל (ת/77) והמפגע החזותי הנלמד מהתמונות הרבות שהוגשו לתיק, המתעדות פסולת בנין מרובה בשטח ציבורי, לא הובאו ראיות לעניין הנזק שנגרם בפועל מביצוע העבירות ולא נקבע כל ממצא בעניין זה, אך בוודאי שלא נקבע, כפי שטען ב"כ הנאשמים כי "לא נגרם שום נזק סביבתי" וכי "רוב רובן של פעולות הנאשמים היו לתכלית סביבתית" (עמ' 120 ש' 29-31).

18. לא הוצג כל נתון שיש בו כדי ללמד על קרבה לסייג לאחריות הפלילית כטענת ההגנה - לא התרשמתי כי יש קושי למי מהנאשמים להבין את הפסול במעשיהם, או את משמעותם, גם לא בשל גילם. ההגנה לא הציגה ביחס לאף אחד מהנאשמים נתונים שיש בהם ללמד על קושי להבין את הפסול במעשיהם. לא הרשמתי כי הנאשמים לא שלטו במעשיהם או כי לא היה ביכולתם להימנע מהמעשים, לא הייתה כל התגרות או התעללות מצדם של אחרים כלפיהם.

19. אני ערה לטיעוני ב"כ הנאשמים, כי הנאשמים ביצעו את המעשים, משום שהם מחזיקים בהיתרים וברישיונות המתירים להם לפעול כפי שפעלו. לשיטתו כאמור, נתון זה היה אמור להביא לזיכויים מאשמה, אך משלא זוכו, יש בכך כדי לקרבם לסייג לאחריות הפלילית בשל הגנת הצידוק, הגנת הכורח והגנת זוטי הדברים. כך גם טען, כאמור, כי שפיכת הפסולת במקום נעשתה לתכלית סביבתית.

אין בידי לקבל טיעונים אלה.

אמנם, לנאשמת 1 היו רישיונות להובלת פסולת ואף לסילוקה, כמו גם להפעלת מגרסה ניידת, אלא שהפסולת לא הושלכה באתר מורשה, אלא באתר בלתי חוקי - ולכך לא היה בידה כל רישיון. העובדה שנאשמת 1 רשאית להוביל פסולת, ולסלקה באתר חוקי, כמו גם רשאית לגרוס אותה על פי תנאי ההיתר, אינה מקנה לה את הזכות לעשות פעולות אלו באתר לא חוקי, ושלא בהתאם לתנאי ההיתר.

בניגוד לטיעוני ב"כ הנאשמים, בהכרעת הדין קבעתי כי לא היה לנאשמים היתר לשפוך את הפסולת במקום בו שפכו וכי שפיכת הפסולת במקום לא נעשתה לצרכי מחזור (סעיפים 23-26; 30-38 להכרעת הדין).

ב"כ הנאשמים בטיעוניו לעונש, העלה לראשונה טענה, לפיה במחזור פסולת מגיעים ל-100% מחזור ועל כן לאחר מחזור אין "ריג'קטים". לא הובאו ראיות להוכחת טענה זו, והיא אף סותרת אמירות מפורשות של הנאשמים. כך למשל נאשם 2 העיד כי ישנם "ריג'קטים", אותם עורמים בצד ומעמיסים למטמנה שבירוחם (פרו' מיום 3.10.24 עמ' 76 ש' 18-20), עורמים בערימה אחת עד שיש כמות גדולה, מזמינים כמה משאיות ושולחים למטמנה בירוחם. לדבריו נ/14 הוא המסמך שמפרט את הריג'קטים שפוננו מהמגרסה ברהט לאתר בירוחם (עמ' 77 ש' 25-33). עיון בנ/14 מלמד על אלפי טונות של "ריג'קטים" שהגיעו בתקופה הנ"ל למטמנה בירוחם.

כך גם דחיתי במסגרת הכרעת הדין (סעיף 44) את הטענות הנוגעות להגנת הצידוק והכורח.

באשר לטענת זוטי הדברים, בשים לב שהמסד העובדתי הוא לא כפי שהציג ב"כ הנאשמים (שפיכת פסולת במקום על פי היתר, לצרכי מחזור, ולמטרה שתכליתה סביבתית), ממילא נשמטת הקרקע מטענה זו של זוטי דברים.

לעניין הגנת זוטי הדברים ראו ע"פ 4855/02 מדינת ישראל נ' בורוביץ (31.3.2005):

"תכליתו של הסייג, הנלמדת מלשון הסעיף, היא לפטור את הנאשם מאחריות פלילית למעשהו...אם, לאור טיבו של המעשה, נסיבותיו, תוצאותיו והאינטרס הציבורי, המעשה הוא קל ערך".
הרעיון הניצב ביסודו של הסייג הוא שהחוק אינו עוסק בזוטות (De Minimis Non Curat Lex),
..."

כשעסקינן בשפיכת פסולת באתר פסולת פיראטי שממוקם בשטח ציבורי, באמצעות משאיות רבות ועל ידי נהגים רבים, וללא היתר, אין מדובר במעשה קל ערך ואין מדובר בזוטות.

20. אני ערה לכך שב"כ הנאשמים בטיעונו לעונש הלין על כך שבית המשפט בהכרעת דינו קבע תקדים מסוכן, סתר את עמדת המאשימה ומפקחיה, קבע קביעות אבסורדיות לגבי שפיכת ערימות אדמה, הרחיב חזית ללא שום ראייה, ומבלי שנטענה שום טענה של המאשימה. טיעונים אלו, מקומם בערכאת הערעור, ככל ויוגש, ולא מצאתי כי יש ליתן להם משקל לא בקביעת מתחם העונש ההולם ולא בקביעת עונשם של הנאשמים בתוך המתחם.

התקיימות יסוד נפשי של מחשבה פלילית

21. כפי שציין ב"כ הנאשמים, העבירות בהן הורשעו הנאשמים הן עבירות מסוג אחריות קפידה -כך נקבע מפורשות בסעיף 13(ו) לחוק שמירת הניקיון ובסעיף 14(ד) רישוי עסקים.

עם זאת, ובהתאם להוראת סעיף 22(ג) לחוק העונשין, ככל שהוכחה מחשבה פלילית או רשלנות, ניתן גם בעבירות אחריות קפידה להטיל עונשי מאסר.

22. בענייננו, הוכחה בעניינים של נאשמים 2 ו- 3 מחשבה פלילית. כפי שיפורט להלן.

אין מדובר ב"הטלת אחריות פלילית אישית על נושאי משרה בתאגיד בעבירה של אחריות קפידה, בשל מחדל של עובד או של קבלן משנה, שלא ניתן היה לצפותו או למנעו" (ראו בעניין זה את דברי כב' הש' עמית ברע"פ 8487/11 חברת נמלי ישראל- פיתוח ונכסים בע"מ נ' מדינת ישראל - המשרד להגנת הסביבה (23.10.12)), אלא עסקינן בהטלת אחריות פלילית אישית על נושאי משרה שהתוו את המדיניות ונתנו את ההוראות ליתר הנאשמים לבצע את הפעולות נשוא כתב האישום.

מדובר במתן הנחיות מפורשות לנאשמים 4-7, לפעול כפי שפעלו, ולא רק ברשלנות בפיקוח. מדובר בנושאי משרה שדבק בהם אשם מוסרי.

אפנה לדבריו של כב' הש' עמית ברע"פ 8487/11 חברת נמלי ישראל- פיתוח ונכסים בע"מ נ' מדינת ישראל - המשרד להגנת הסביבה (23.10.12):

"עצם האיום באחריות אישית פלילית יוצר הרתעה ומתמרץ נושאי משרה בתאגיד, כמי שבידיהם הכוח למנוע את ביצוע העבירה, לנקוט בפעולות מנע בתחום איכות הסביבה. כל זאת, במסגרת המגמה הברוכה להטלת אחריות סביבתית על תאגיד. ההרתעה והמניעה הן שעמדו נגד עיני המחוקק בקובעו בחיקוקים שונים הקשורים לאיכות הסביבה, הוראות המטילות אחריות על נושאי משרה בתאגיד (ראו, לדוגמה, סעיף 15 לחוק שמירת הניקיון, תשמ"ד-1984; סעיף 20כב לחוק המים, התשי"ט-1959; וסעיף 11ג לחוק למניעת מפגעים, התשכ"א - 1961), וברי כי מקום בו דבק אשם בהתנהלותם, אם במעשה אם במחדל, נקיטת צעדים במישור הפלילי היא רצויה ואף מתבקשת, בהיותה מקדמת תכליות אלו. ...

...עודנו באים לנקוט הליך פלילי בתחום איכות הסביבה, ובמיוחד כנגד נושאי משרה בתאגיד, יש להתחשב, בין היתר, בפרמטרים ובשיקולים הבאים: חומרת העבירה, מידת הנזק לסביבה, סוג העבירה (למשל, עבירה שהיא "מכת מדינה" כמו השלכת פסולת לרשות הרבים), האם העבירה נעשתה ברשלנות ואף במחשבה פלילית, האם העבירה נעשתה מלכתחילה למטרת רווח

או כדי לחסוך בעלויות כספיות תוך החצנת העלות על הציבור."

23. בעניינם של נאשמים 2 ו-3, הוכחה מחשבה פלילית. נאשמים 2 ו-3 היו מודעים לטיב המעשים ולקיום הנסיבות:

נאשם 2 כמנהל החברה וכבעליה, ידע כי אין לנאשמת 2 היתר לשפוך במקום פסולת, כך גם ידע כי הנהגים שופכים במקום פסולת. הוא אף מינה את נאשם 3 כסדרן עבודה, ונאשם 3 הוא שנתן את ההוראות לנהגים.

נאשם 3 אף הוא ידע שאין לנאשמת היתר לשפוך פסולת באתר שבמתחם 5, והוא זה ששלח את הנהגים לשפוך את הפסולת במקום.

24. ניתן ללמוד על התקיימותו של היסוד הנפשי ביחס לנאשם 2 מהמפורט בסעיפים 31, 79-80 להכרעת הדין, וביחס לנאשם 3 מהמפורט בסעיפים 32 ו-81 להכרעת הדין.

אציין בקצרה שבמענה לכתב האישום נאשמים 2 ו-3 טענו כי כלל לא הושלכה במקום פסולת.

נאשם 2 **הכחיש שהם מביאים למקום פסולת בניין לגריסה** (ת/49 עמ' 4 ש' 23), אישר שמתחם 5 זה לא המקום לטיפול, אחסון או שינוע של פסולת בניין (ת/60 עמ' 8 ש' 9-11). אישר **שלפי אופי שפיכת הפסולת הוא מתרשם שלא היתה כוונה לאסוף את החומר** (ת/49 עמ' 5 ש' 9).

בבית המשפט כאמור הציג נאשם 2 גרסה כבושה, לפיה ראש העיר נתן הנחיה שיש להניח את כל החומרים העודפים במתחם 5 ליד המגרסה ולטפל בזה, ולהשתמש בחומר ממוחזר כי זה חוסך בעלויות (עמ' 77 ש' 16-18).

עדויות של נאשם 2, הגם שלא זכתה כלל לאמוני, מלמדת כי **נאשם 2 היה מודע לכך שלא היה היתר לשפוך במקום פסולת, ושנהגיה של נאשמת 1 שפכו במקום פסולת.**

נאשם 3 אף הוא אישר **שהמקום אינו מטמנה ואינו תחנת מעבר מורשית ושלמשאיות שלו לא היה רישיון לשפוך שם פסולת** (ת/61 עמ' 2 ש' 38-42, עמ' 4 ש' 91-97). לדבריו: **"מה יש לבקר שם, זה לא אתר שלי. תביני, מה יש לי לבוא לשמה... לא הייתי שם מזמן"** (ת/61 מיום 27.9.16 עמ' 6 ש' 59-62).

בבית המשפט הציג נאשם 3 גרסה כבושה, לפיה, הם שופכים פסולת במתחם 5 לצרכי מחזור וגריסה (עמ' 92 ש' 16-17), והוא זה שנתן הוראות היכן לשפוך את החומר (עמ' 97 ש' 4-6).

גם עדויות של נאשם 3 לא זכתה כלל לאמוני, אך ניתן ללמוד ממנה כי נאשם 3 **היה מודע לכך שלא היה היתר לשפוך במקום פסולת, ושנהגיה של נאשמת 1 שפכו במקום פסולת - על פי הנחייתו המפורשת.**

25. בחינת **מדיניות הענישה הנוהגת** מעלה שבמקרים דומים, של השלכת פסולת ברשות הרבים והובלת פסולת ללא רישיון עסק מתאים, הענישה נעה מעונשים שאינם כוללים רכיב מאסר ועד מאסרים בפועל, קנסות בסכומים של עשרות אלפי שקלים ועד מאות אלפי שקלים וענישה נלווית. הענישה משתנה בהתאם לנסיבות, לרבות חלקו של הנאשם (אם הוא הנהג או הבעלים, כמות העבירות, סוג הפסולת המושלכת, ועוד).

26. ישנה אבחנה ברורה בין מי שמבצע את העבירה כנהג שכיר של אחר, כאשר הוא עצמו אינו נהנה מהרווח הכלכלי הגלום בעבירה, לבין בעלי הרכב או בעלי העסק שמבצעים את העבירה למען השגת רווח כלכלי ואף נהנים מרווח זה. עונשם של האחרונים גבוה יותר מאלו של הנהגים.

ראו בעניין זה את דברי כב' הש' עמית ברע"פ 8487/11 חברת נמלי ישראל- פיתוח ונכסים בע"מ נ' מדינת ישראל - המשרד להגנת הסביבה (23.10.12)

"העקרון הרווח כיום בתחום הוא של "המזהם משלם", שמטרתו להפנים את עלויות הזיהום על העבריין כנגד החצנתם על הציבור. מאחר שבשיקולי רווח וחיסכון עסקי, אמצעי אפקטיבי להילחם בעבירות הנוגעות לאיכות הסביבה היא דרך כיסום של העסקים והתאגידים המזהמים באמצעים מנהליים, כגון הטלת עיצומים כספיים וחיוב בהשבת המצב לקדמותו, ...".

ראו גם דברי בית המשפט המחוזי בע"פ (מחוזי מרכז) 38316-10-13 **תקלה ואח' נ' מדינת ישראל ואח'** (8.5.2014):

"מקובלת עלינו קביעת בית משפט קמא לפיה המדובר בעבירה שנסיבותיה נפוצות למדי, קל לבצעה וקשה לאתר את המבצעים, וכן **קיים בה מרכיב כלכלי ברור של חסכון בעלויות הובלת פסולת הבניין לאתר מורשה....**

לעניין זה יוזכר, כי **המדובר בעבירות שמהותן כלכלית מובהקת**, ובמסגרת זו ראוי ליתן את תשומת הלב לעיקרון הידוע כ"הפנמת עלויות", המקובל בדרך כלל בתחום העבריינות הסביבתית ושיש בו ביטוי לפן הכלכלי של העבירות בניסיון להביאן למצב של חוסר כדאיות כלכלית מלכתחילה, על ידי הטלת עונשים כספיים משמעותיים. אין צורך לומר כי אם יביא העבריין הכלכלי בחשבון רווחיו גם את העלויות האמיתיות הכרוכות בביצוע העבירות אותן יהיה חייב הוא לשלם, ככל שיועמד הוא על מעשיו לדין, יהיה בכך אולי משום תמריץ עבורו להימנע מראש מביצוען והוא יחשוב טרם ביצוע העבירה על כדאיותה, בבחינת "סוף מעשה במחשבה תחילה".

27. ביחס להטלת עונשי מאסר בעבירות אלו, מצאתי לנכון להפנות לע"פ (תל אביב) 23084-02-14 **דור וצורי בע"מ נ' המשרד להגנת הסביבה תל אביב** (29.12.14):

"גם אם הטלת מאסר בפועל בגין עבירות סביבתיות, יש בה אכן חידוש, ...השמירה על איכות הסביבה והצורך במניעת זיהום שיטתי ומתמשך, במיוחד זיהום בעל ראשים רבים כמפורט לעיל, הם ערכים חשובים שיש להגן עליהם בקפידה. הגנה זו מחייבת במקרים ההולמים הטלת מאסר ואין להרתע מכך."

28. לפסיקה הנוהגת במקרים של השלכת פסולת וניהול עסק ללא רישיון ראו למשל את פסקי הדין הבאים:
- רע"פ 1452/16 מ.ס פינאי אשפה בע"מ נ' המשרד לאיכות הסביבה (6.11.16): המבקשים הורשעו בעבירה **בודדת** של השלכת פסולת. על החברה הוטל קנס בסך ₪ 65,000 וכן התחייבות, על מנהלה הוטל קנס בסך ₪ 45,000 וענישה נלווית. ערעור המבקשים על חומרת העונש נדחה. בקשת רשות הערעור נדחתה בהמלצת בית המשפט העליון ובהסכמת המבקשים.
 - רע"פ 8971/15 **כל בו חצי חנים בע"מ נ' מדינת ישראל** (27.1.16): באותו מקרה הורשעו שתי חברות בע"מ ונושאי המשרה בהן בגין עבירה של זיהום מים ולכלוך ברשות הרבים. בית משפט השלום הטיל על אחת החברות קנס בסך ₪ 300,000, ועל החברה האחרת קנס בסך ₪ 200,000. בית-המשפט המחוזי הפחית את הקנס של החברה הראשונה והעמידו על ₪ 230,000 ואת הקנס של החברה השנייה העמיד על ₪ 130,000. בקשת רשות הערעור נדחתה ונקבע, בין היתר, שאין להימנע מהרשעת נושאי המשרה, ואין להקל ראש בחומרת מעשיהם של המבקשים ובפגיעה הקשה שגרמו לערכי הנוף ואיכות הסביבה.
 - רע"פ 3780/14 **תקלה נגד מדינת ישראל** (29.5.14): המבקש הורשע לאחר שמיעת הוכחות בעבירה **בודדת** של **ניסיון** השלכת פסולת. בית משפט קמא קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין מאסר על תנאי לבין 6 חודשי מאסר בפועל, לצד קנס שנע בין 25,000-100,000 ₪ לעבירה המוגמרת ובין 10,000-100,000 ₪ לעבירת הניסיון וגזר על המבקש שישה חודשי מאסר על תנאי, קנס בסך של 50,000 ₪, 3 חודשי פסילה על תנאי וחתומה על התחייבות. בית המשפט המחוזי דחה את הערעור על שני חלקיו, אישר את מתחמי העונש שקבע בית משפט קמא וקבע כי לאור העובדה שמדובר בעבירות כלכליות יש להטיל עונשים כספיים משמעותיים. בקשת רשות ערעור נדחתה.
 - עפ"ג (חיפה) 55777-05-20 עברון-תממ מיחזור נ' מדינת ישראל המשרד להגנת הסביבה (16.7.20): המערערות הורשעו לאחר שמיעת ראיות בביצוע עבירות של ניהול עסק בניגוד לתנאי רישיון העסק, זיהום מים, מפגע ריח וזיהום אויר. המערערות הפעילו אתר בניגוד לתנאי רישיון העסק (העדר תשתית איטום, כיסוי בלתי מספק בתא הטמנה, גלישת פסולת קיומן של תשטיפים במקום שלא טופלו). נשלחה למערערות 1 התראה והזמנה לשימוע ועל אף זאת המשיכו המערערות להפעיל אתר בניגוד לתנאי הרישיון, גרמו למפגעי ריח, נמצאו מפגעים שונים (פסולת - ניילונים, קרטונים, אריזות מזון), והביאו לכך שבעלי חיים נמצאו באתר (כלבים ובעלי כנף) וניזונו משאריות הפסולת. כתב האישום ייחס למערערות שורה של מפגעים שנמצאו בסוירים שנערכו באתר המטמנה ב-10 מועדים שונים. בית משפט קמא קבע כי מתחם העונש ההולם נע ממאסר על תנאי ועד 6 חודשי מאסר בפועל שיכול וירוצו בעבודת שירות, וקנס (לגבי המערערות מס' 1 ומס' 2) נע בין 200,000 ₪ עד 800,000 ₪ והתחייבות, ולגבי הנאשמים מס' 3 ומס' 4 (אינם מערערים) קבע בית המשפט כי מתחם הענישה נע בין 20,000 ₪ ל- 80,000 ₪ והתחייבות. מערערת 1 נדונה לקנס בסך 600,000 ₪ והתחייבות בסך 1,200,000 ₪, ומערערת 2 נדונה קנס בסך 350,000 ₪ והתחייבות בסך 700,000 ₪. הערעור התקבל באופן חלקי כך שהערעור על הכרעת הדין נדחה, והערעור על גזר הדין התקבל. בית המשפט המחוזי העמיד את הקנס שהוטל על מערערת 1 על סך 400,000 ₪ והתחייבות בסך 800,000 ₪ והקנס שהוטל על מערערת 2 הועמד על סך 200,000 ₪ והתחייבות בסך 400,000 ₪.
 - עפ"ג (חיפה) 40095-01-19 מובילי המעיין ואח' נ' מדינת ישראל (14.5.19): המערערים 1-3 הורשעו בשתי עבירות של איסור לכלוך והשלכת פסולת ופינוי פסולת לאתר שאינו מורשה, ובשתי עבירות של עיסוק בעסק טעון רישוי ללא רישיון עסק, ואחד המערערים הורשע בעבירות על חוק שמירת הניקיון, בגין איסור לכלוך והשלכת פסולת ופינוי פסולת לאתר שאינו מורשה. בית משפט קמא קבע כי מתחם העונש ההולם

כולל קנסות בשווי עשרות אלפי שקלים (נקבעו מתחמים שונים לכל נאשם בהתאם לחלקו בביצוע העבירות) וענישה נלווית. וגזר על החברות קנסות בסך 150,000 ₪ והתחייבות בסך 300,000 ₪ ועל המנהלים קנס בסך 80,000 ₪, התחייבות בסך 150,000 ₪ וענישה נלווית. בית המשפט המחוזי הפחית את סכומי הקנסות וההתחייבויות הכספיות באופן שעל החברות הוטלו קנסות בשווי 120,000 ₪ והתחייבויות בסך 240,000 ₪ ועל המנהלים קנסות בסך 60,000 ₪ והתחייבויות בסך 120,000 ₪.

ע"פ (ב"ש) 44783-10-18 **מדינת ישראל** (24.5.19): מערער 1 הורשע בביצוע 3 עבירות של השלכת פסולת ולכלוך ברשות הרבים ומערער 2 בשתי עבירות. מערער 1 היה מעסיקו של מערער 2 שעבד אצלו כנהג. מערער 1 הורשע גם בעבירות של השלכת פסולת או חלק ממנה על הקרקע בתחנת המעבר, ללא רישיון או היתר זמני וזאת במשך 4 חודשים, וכן בהפעלת תחנת מעבר לפסולת ללא רישיון וללא התשתיות הדרושות. בית משפט קמא קבע כי מתחם העונש ההולם לעבירות בהן הורשע מערער 1 כולל קנס הנע בין 60,000 ₪ ל- 120,000 ₪ לצד ענישה נלווית, ומתחם העונש ההולם בעבירות בהן הורשע מערער 2, נע בין 20,000 ₪ ל- 40,000 ₪. מערער 1 נדון ל-3 חודשי מאסר על תנאי, קנס בסך 100,000 ₪ והתחייבות בסך 200,000 ₪ ואילו מערער 2 נדון ל-3 חודשי מאסר על תנאי וקנס בסך 20,000 ₪ ופסילה מותנית. בית המשפט המחוזי הקל בעונשו של מערער 2, העמיד את משך המאסר המותנה על 6 שבועות ואת גובה הקנס על 14,000 ₪. יתר רכיבי גזר הדין נותרו ללא שינוי.

עפ"ג (חיפה) 1014-09-17 מדינת ישראל נ' לין-א-מין מרין השקעות ונכסים בע"מ (30.11.17): המשיבים הורשעו בבית משפט קמא על פי הודאתם, בביצוע שש עבירות של איסור לכלוך והשלכת פסולת, עבירות שבוצעו בשני מועדים שונים. משיבים 2 ו-3 הורשעו גם בעבירה של עיסוק בעסק טעון רישוי ללא רישיון עסק כדין. בית משפט קמא קבע כי מתחם העונש ההולם למשיבה 1 כולל קנס שנע בין 30,000-80,000 ₪, מתחם הקנס למשיב 2, בעליה ומנהלה של משיבה 1 נע בין 10,000-30,000 ₪, והקנס ההולם למשיב 3, מנהל התפעול בחברה נע בין 5,000-15,000 ₪. בית משפט קמא גזר על המשיבים את הקנסות הבאים: 30,000 ₪, 10,000 ₪ ו- 5,000 ₪ בהתאמה, וכן התחייבויות כספיות. בית המשפט המחוזי קיבל את ערעור המבקשת, ציין כי ראוי להטיל גם מאסרים מותנים, קבע כי המתחמים גבוהים יותר מאשר אלו שהציג בית משפט קמא - כך לדברי ערכאת הערעור: "סבורים אנו שהמתחמים המקובלים בפסיקה הרלוונטית גבוהים מאלה שהציב בית משפט קמא. בקביעת שיעורי הקנס, הבאנו אפוא בחשבון את מתחמי הענישה המקובלים בפסיקה כשמטרת הפסיקה היא להרתיע את הנאשמים מלהתייחס בהפקרות לאיכות הסביבה", לאחר שנלקח בחשבון שאחת המשאיות היתה תפוסה תקופה ארוכה, וכי אין זה דרכה של ערכאת הערעור למצות את הדין עם משיבים כשמתקבל ערעור המדינה על קולת העונש, הוטלו על המשיבים הקנסות הבאים: 60,000 ₪, 25,000 ₪ ו- 15,000 ₪ בהתאמה, הוגדלו ההתחייבויות ועל משיבים 2 ו-3 והוטלו מאסרים מותנים בני 3 חודשים למשך שנתיים.

עפ"ג (מרכז) 17132-05-16 **מדינת ישראל נ' בדיר ואח'** (22.11.16) : משיב 1 ניהל עסק של איסוף והובלת פסולת לרבות פסולת בניין. משיב 2 נהג במשאית שבבעלות משיב 1 ב-20 מועדים שונים, כשהיא עמוסה פסולת בניין והשליך הפסולת בשטח פתוח שאינו מורשה לפינוי פסולת. בית משפט קמא קבע כי מתחם העונש ההולם נע ממאסר מותנה ועד 6 חודשי מאסר, וביחס לקנס נקבע למשיב 1 מתחם הנע בין 25,000-150,000 ₪ ולמשיב 2 5,000-25,000 ₪. בית משפט קמא הטיל על משיב 1 שישה חודשי מאסר על תנאי, קנס בסך 40,000 ₪ חילוט פקדון בסך 35,000 ₪ והתחייבות בסך 150,000 ₪ ופסילה מותנית בת 6 חודשים למשך 3 שנים. על משיב 2 הוטלו קנס בסך 5,000 ₪, 6 חודשי פסילה מותנית והתחייבות בסך 5,000 ₪. ערעור המדינה על קולת העונש התקבל באופן שבית המשפט המחוזי החמיר בעונשיהם של המשיבים והעמיד את הקנס שהוטל על משיב 1 על סך 100,000 ₪ ואת הקנס שהוטל על משיב 2 העמיד על סך 10,000 ₪. יתר רכיבי גזר הדין ללא שינוי.

ע"פ (מרכז) 40576-06-15 א. נהד בע"מ ואח' נ' מדינת ישראל (15.11.15): המערערים הורשעו לאחר שמיעת ראיות בביצוע **7 עבירות** של השלכת פסולת ובעבירה של ניהול עסק ללא רישיון, בית משפט קמא קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 40 ל-60 אלף ₪ וגזר על מערערת 1 קנס בסך 50,000 ₪ ועל

מערערים 2 ו-3, קנס בסך 20,000 ₪ כל אחד. בית המשפט המחוזי קיבל את ערעור של המערערים, קבע שהעונש שהשית בית המשפט על מנהלי החברה (מערערים 2 ו-3) גבוה, הן בהתחשב במתחם שנקבע והן בהתחשב בעובדה שמדובר בחברה קטנה ומשפחתית שהנטל נופל עליה ועל מנהליה כאחד. לפיכך, הופחתו הקנסות, באופן שעל מערערת 1 הוטל קנס בסך של 30,000 ₪ ועל מערערים 2 ו-3 קנס בסך של 15,000 ₪ כל אחד.

ע"פ (מרכז-לוד) 25233-11-14 אל סיד נ' מדינת ישראל (10.3.15): המערער הורשע, לאחר שמיעת ראיות, בעבירה בודדת של לכלוך והשלכת פסולת ברשות הרבים, כמו גם ניהול עסק ללא רישיון. המערער השליך פסולת בניין במחצבה נטושה, בסמוך לשוב אלעד. בית משפט קמא גזר על המערער 3 חודשי מאסר על תנאי, 6 חודשי פסילה על תנאי, קנס בסך של 75,000 ₪ והתחייבות בסכום זהה. בית המשפט המחוזי קיבל את הערעור באופן חלקי והפחית את הקנס לסך של 50,000 ₪.

ע"פ (מחוזי חיפה) 53133-07-11 **עאסי שעבאן נ' מדינת ישראל** (12.1.2012): המערער הורשע לאחר ניהול הוכחות, בעבירות של איסור לכלוך והשלכת פסולת ברבים, מטרד לציבור וניהול עסק ללא רישיון. המערער נתפס כשהוא משליך ממשאית שבבעלותו, פסולת בניין, סמוך לערוץ נחל, ללא היתר ורישיון. בית משפט קמא גזר על המערער קנס בסך 80,000 ₪, 4 חודשי פסילת רישיון נהיגה והתחייבות בסך 100,000 ₪. הערעור הן על הכרעת הדין והן על גזר הדין נדחה.

ת"פ (באר שבע) 25264-04-21 מדינת ישראל נ' אלסייד (4.4.22): הנאשם הורשע, על פי הודאתו בביצוע עבירה של השלכת של פסולת בניין בשטח פתוח ברשות הרבים, השלכה בודדת באמצעות משאית שבבעלותו, וזאת תוך הפרת תנאי רישיון העסק שברשותו. נקבע שמתחם העונש ההולם נע מקנס בסך 35,000 ₪ ועד לקנס בסך 90,000 ₪, ממאסר מותנה ועד 6 חודשי מאסר וענישה נלווית. לנאשם הרשעה קודמת בעבירות דומות. הנאשם נדון לחודשיים מאסר לריצוי בעבודות שירות, מאסר מותנה בן 4 חודשים, קנס בסך של 50,000 ₪ והתחייבות בסך 100,000 ₪.

ת"פ חיפה 57533-05-18 מדינת ישראל נ' א. בטון מואסי בע"מ ואח' (29.1.20): נאשמת 1 הורשעה בביצוע שלוש השלכות פסולת באמצעות שופל, שתי השלכות באמצעות משאית ושני שיטוחים של פסולת באמצעות שופל, נקבע מתחם של קנס כספי, הנע בין 100,000 ₪ ועד 500,000 ₪, וכן התחייבות כספית כפולה והנאשמת נדונה לקנס בסך 150,000 ₪ והתחייבות בסך 300,000 ₪. נאשם 2 הורשע באחריות מנהל לכל מעשי נאשמת 1, נקבע לגבי מתחם קנס כספי הנע בין 40,000 ₪ ועד 80,000 ₪, והתחייבות כספית כפולה, וכן מאסר מותנה המתחיל ב-3 חודשים, ועד 6 חודשי מאסר, אותם ניתן לרצות בעבודות שירות. נאשם 2 נדון לקנס בסך 40,000 ₪ וענישה נלווית. נאשם 5 הורשע בשתי השלכות פסולת באמצעות משאית, נקבע שהמתחם מתחיל מ-10,000 ₪ ונדון לקנס בסך 10,000 ₪ וענישה נלווית.

ת"פ (קרית גת) 36687-04-16 מדינת ישראל נ' גידור הדרום בע"מ (14.9.21): הנאשמים הורשעו לאחר שמיעת הוכחות בעבירות של פינוי פסולת לאתר שאינו מורשה לכך, ונאשמים 1-2, החברה ומנהלה הורשעו גם בעבירה של ניהול עסק ללא רישיון. עסקינן בהשלכת תכולת משאית אחת. נקבע כי מתחם העונש ההולם לחברה כולל קנס שנע בין 30,000-60,000 ₪. מתחם העונש למנהלה נקבע בין 20,000-40,000 ₪ ולנהג בין 8,000-20,000 ₪. על החברה נגזר קנס 35,000 ₪ והתחייבות בסכום כפול, על המנהל הוטל קנס בסך 25,000 ₪ וענישה נלווית ועל הנהג קנס בסך 12,000 ₪ וענישה נלווית לרבות פסילה

ראו גם: ע"פ (חיפה) 50500-06-18 מדינת ישראל המשרד להגנת הסביבה נ' אחמד סקר (5.8.18); ע"פ (מחוזי חיפה) 1003-09-17 **מדינת ישראל נ' דור כימיקלים בע"מ** (29.1.18); עפ"ג (מרכז) 29080-08-13 דדון חזי וציון (1992) בע"מ נ' מדינת ישראל (22.10.13); עפ"ג (חיפה) 41577-08-14, **מדינת ישראל נ' מנאע** (13.11.14); ע"פ (מרכז) 10594-07-14 ארזים חברה קבלנית למיחזור ופינוי פסולת בע"מ נ' המשרד לאיכות הסביבה תל אביב מדור תביעות (11.3.15); עפ"ג (מרכז-לוד) 6288-05-13 **חדיגה נ' מדינת ישראל** (1.12.13);

עפ"ג (מח' מרכז-לוד) 35313-07-12 **צארצור נ' מדינת ישראל** (30.12.12); עפ"ג (ת"א) 13950-01-11 ע"פ 10704-12-22 **17138-01-11 כהן נ' מדינת ישראל-המשרד להגנת הטבע** (30.03.11); ת"פ (תל אביב-יפו) 14576-11-22 **מדינת ישראל נ' כהן** (15.6.23); ת"פ (כ"ס) 65125-12-20 מדינת ישראל-המשרד להגנת הסביבה נ' מוסא ריאן (3.5.23); ת"פ (באר שבע) 24255-06-20 **מדינת ישראל נ' חאלד הובלות ומסחר דויגר בע"מ ואח'** (3.8.20); ת"פ (באר שבע) 20057-03-19 מדינת ישראל נ' מחאמיד עבד אלג'באר (17.7.23); ת"פ (באר שבע) 57436-06-19 מדינת ישראל נ' מכלוף ואח' (17.7.23); ת"פ (ק' גת) 37657-05-19 מדינת ישראל- המשרד להגנת הסביבה נ' סמיר אלקרינאווי (2.3.23); ת"פ (רמלה) 70155-07-19 **מדינת ישראל נ' אלעוברה ואח'** (3.1.22); ת"פ (נתניה) 34953-01-11 מדינת ישראל נ' עידן ואח' (29.12.14); ת"פ (נתניה) 22321-03-14 מדינת ישראל נ' תחנת מעבר לפסולת מוצקה ואח' (31.12.15); ת"פ (פ"ת) 19901-02-14 **מדינת ישראל נ' עלי סרסור** (21.4.15); ת"פ (שלום נצרת) 23724-10-09 מדינת ישראל נ' סלים ביאטרה (5.1.11); ת"פ (ירושלים) 3164/13, **מדינת ישראל נגד האחים קארי** (12.11.14).

למקרים בהם הוטלו עונשי מאסר בעבירות סביבתיות, ראו למשל: ע"פ (מחוזי תל-אביב) 23084-02-14 דור וצורי בע"מ ואלפונסו חסון נ' המשרד להגנת הסביבה (29.12.14); ת"פ (נתניה) 40003-12-11 המשרד להגנת הסביבה ת"א נ' תחנת מעבר לפסולת מוצקה בע"מ ואח' (31.3.2015).

29. באשר **לגובה הקנס** - כאמור לעיל, עסקינן בעבירות אשר נעברו ממניע כלכלי וישנה חשיבות לענישה כלכלית מרתיעה. גובה הקנס מושפע מהיקף העבירות.

עם זאת, ובהתאם להוראת סעיף 40 ח לחוק העונשין, בקביעת מתחם הקנס ההולם יש להתחשב גם במצבם הכלכלי של הנאשמים.

ביחס לנאשמת 1 הוצג כאמור דוח מטעם מנהל ההסדר, דוח אשר הוגש לבית המשפט המחוזי בתיק חדלות פרעון 17311-08-23. מהדוח עולה כי לנאשמת חובות בסדרי גודל של כ- 30 מיליון ₪. לנאשמת נושים רבים: רשויות המדינה, ספקים, עובדים וכדומה. רכושה (נדל"ן כלי רכב וכו') משועבד כולו להבטחת חובותיה. עוד עולה מהמסמך כי נסגרו שני אתרי סילוק פסולת שהיו בשליטתה של נאשמת 1, וכי היקף הכנסותיה קטן עשרות מונים. לקחתי נתונים אלו בחשבון בעת קביעת מתחם הקנס ההולם, הן ביחס לנאשמת 1 והן ביחס לנאשם 2 שהוא מנהלה ובעליה.

30. לאור כל האמור אני קובעת כי **מתחם העונש ההולם לכל אחד מהנאשמים** הוא כדלקמן:

- נאשמת 1 - קנס הנע בין 300,000 ₪ ועד 1,500,000 ₪ והתחייבות כספית.
- נאשם 2 - מאסר מותנה ועד 7 חודשי מאסר בפועל. קנס בסך 180,000 ועד 450,000 ₪ וענישה נלווית.
- נאשם 3 - מאסר מותנה ועד 4 חודשי מאסר, קנס בסך 70,000-200,000 ₪ לענישה נלווית.
- נאשמים 4-7 קנס בסך 100,000-20,000 ₪ וענישה נלווית, הכוללת בין היתר פסילה בפועל ועל תנאי.

שאלת ביטול ההרשעה של הנאשמים

31. שקלתי אם בעניינם של הנאשמים קיימת הצדקה להורות על ביטול ההרשעה.

32. הכלל הוא כי מי שהוכחה אשמתו, יש להרשיעו בדין.

בע"פ 2513/96 **מדינת ישראל נ' שמש** (2.9.96), פסק בית המשפט העליון כי:

"שורת הדין מחייבת כי מי שהובא לדין ונמצא אשם, יורשע בעבירות שיוחסו לו. זהו הכלל. הסמכות הנתונה לבית המשפט להסתפק במבחן מבלי להרשיעו בדין, יפה למקרים מיוחדים ויוצאי דופן. שימוש בסמכות הזאת כאשר אין צידוק ממשי להימנע מהרשעה מפר את הכלל. בכך נפגעת גם שורת השוויון לפני החוק".

עם זאת קיימים מקרים חריגים מיוחדים ויוצאי דופן בהם קיימת הצדקה להימנע מהרשעה (ע"פ 9893/06 **לאופר נ' מדינת ישראל** (31.12.07)), וזאת כאשר עלול להיווצר פער בלתי נסבל בין עוצמת פגיעתה של ההרשעה הפלילית בנאשם האינדיבידואלי לבין תועלתה של ההרשעה לאינטרס הציבורי-חברתי הכללי.

בע"פ 2083/96 **כתב נ' מדינת ישראל** (21.8.97), נקבע כי הימנעות מהרשעה אפשרית בהצטבר שני גורמים מרכזיים: ראשית, סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים, ושנית ההרשעה תפגע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם.

33. על הנאשמים מוטל הנטל לשכנע שהותרת ההרשעה על כנה תפגע בהם באופן קונקרטי ולא די בהעלאת תרחיש תיאורטי שלפיו עלול להיגרם לנאשמים נזק בעתיד (ראו: רע"פ 2180/14 **שמואלי נ' מדינת ישראל** (24.4.14); רע"פ 1439/13 **קשת נ' מדינת ישראל** (4.3.13); רע"פ 8627/12 **הנסב נ' מדינת ישראל** (31.12.12)).

34. אמנם, ברע"פ 3515/12 **מדינת ישראל נ' דוד שבתאי** (2013), קבע בית המשפט העליון כי בעבירות אסדרתיות של אחריות קפידה ניתן להחיל את הלכת **כתב** בגמישות רבה יותר, עם זאת נקבע שם כי:

"כל עוד העבירות האסדרתיות נושא דיונו מטופלות במסגרת ההליך הפלילי "הקלאסי" עומדת בעינה ההלכה שלפיה ההרשעה היא הכלל, והימנעות מהרשעה היא החריג. בצד האמור, מאפייניהן של עבירות אלה ונסיבות ביצוען י"לקחו בחשבון במסגרת האיזון הכולל שנקבע בהלכה הפסוקה. הלכת כתב תוחל אפוא בגמישות רבה יותר בעבירות אסדרתיות של אחריות קפידה" (פסקה 13)

ובהמשך:

"אכיפת הוראות הדין היא כלי מרכזי בהגנה על הסביבה ואין להקהות את חודו. עם התגברות המודעות הציבורית לחיוניות ההגנה על הסביבה, קבע המחוקק הוראות חוק רבות בתחום איכות הסביבה, לרבות במישור הדין הפלילי ... כבר לפני שני עשורים עמד בית משפט זה על החשיבות

שבשמירה על הסביבה והצורך בהחמרת הענישה כלפי הפוגעים ... הימנעות מהרשעה מגבילה, כאמור, את משרעת הסנקציות העומדת לרשות בית המשפט, ועלולה גם לשדר מסר מקל כלפי הציבור, שאינו עולה בקנה אחד עם המגמה להחמרת הענישה בגין עבירות אלה". (פסקה 35)

"להשקפתי, כל עוד מדובר בהליך פלילי, מוסיף לחול הכלל הנטוע בפסיקתנו שלפיו הליך שבו הוכחה אשמתו של נאשם מסתיים בהרשעתו בדין. ההכרעה אם ראוי להעביר עבירות אלה (כולן או מקצתן) למתווה אכיפה חלופי נתונה למחוקק ולמחוקק המשנה. כל עוד הדבר לא נעשה, קביעת כלל הפוך בדבר הימנעות מהרשעה (אלא בנסיבות מחמירות) תגביל את אפשרויות הענישה העומדות לרשותו של בית המשפט, תכביד על רשויות אכיפת החוק ותפגע בתכלית ההרתעתית החשובה שעליה עמד בית משפט זה ביחס לעבירות אסדרתיות בכלל, ועבירות איכות הסביבה בפרט". (פסקה 38)

35. ישום המבחנים האמורים במקרה דנן, מעלה **כי לא ניתן להורות על ביטול הרשעת הנאשמים** או מי מהם בדין.

לא ברור אם ביטול ההרשעה התבקש רק ביחס לנאשמת 1, או גם ביחס לנאשמים 2 ו-3 וביחס לכלל הנאשמים. אציין כי ביחס לנאשמים 3-7 לא הוצג כל טיעון שיש בו כדי ללמד על כל נזק מכל סוג שעלול להיגרם להם כתוצאה מהרשעתם בדין, שיש לקחתו בחשבון בעת איזון האינטרסים שעל הפרק. עולה הרושם כי הבקשה לביטול ההרשעה לא הועלתה בעניינם של נאשמים אלה. על כן לא מצאתי הצדקה בעניינם לבטל את ההרשעה ואף לא מצאתי להרחיב הדיון בעניין זה.

הדיון יתמקד בשאלת ביטול הרשעתם של נאשמים 1 ו-2.

כאמור, אין מדובר במי שהודו בביצוע העבירות ולקחו אחריות על מעשיהם, אלא במי שבחרו לנהל את משפטם עד תום.

אין מדובר במי שעברם נקי, אלא כפי שצינו ב"כ הצדדים, נאשמים 1 ו-2 הורשעו בתיק ת.פ. 34682-01-16 **מדינת ישראל נ' חברת קו צינור אילת אשקלון בע"מ**, על פי הודאתם בעבירות לפי חוק המים, חוק שמירת הניקיון, חוק מניעת מפגעים, וחוק גנים לאומיים בצירוף עבירות הפרת חובות נושא משרה.

אין מדובר במי שמיוחסת להם עבירה בודדת, אלא במי שמיוחסות להם ריבוי עבירות שבוצעו במהלך ניהול העסק, (לנאשם 2 מיוחסת הפרת אחריות כנושא משרה ביחס לריבוי עבירות) תוך שימוש במספר משאיות, ונהגים שכירים שנהגו עבורם.

חלק מהעבירות בוצעו בשנת 2015 ועל אף שנעשתה אכיפה מנהלית נערכו שימועים לנאשם 2, ניתן לו צו איסור מנהלי על שימוש בחלק מכלי הרכב לתקופה של 30 יום, ניתן לו צו ניקוי לנקות את הפסולת שהושלכה (ת/36-38), הנאשמים ביצעו עבירות רבות נוספות גם לאחר מכן - בשנת 2016 ונאשם 2 המשיך להפר את חובתו כנושא משרה בנאשמת 1.

לאור ריבוי העבירות בנסיבות המתוארות לעיל, מכלול הנתונים הוא בחומרה כזו אשר איננה מאפשרת ביטול ההרשעה.

בנוסף, לא שוכנעתי כי קיים נזק קונקרטי כתוצאה מההרשעה, בפרט על רקע ההרשעה הקודמת.

36. אני ערה לטענת ב"כ הנאשמים כי הרשעה תפגע ביכולתם להגיש מועמדות למכרזים ובכך תפגע בפרנסתם.

ב"כ הנאשמים הגיש לתיק בית המשפט שלושה מסמכים של מכרזים (מכרז 10/19 של מועצה מקומית ירוחם ומכרז 21/19 מועצה מקומית באר יעקב, מכרז 9/20 של אשכול הגליל עמקים). מדובר במכרזים מלפני 4-5 שנים. כך או כך, בכולם ניתן לראות כי התקופה עליה נדרשים להצהיר בנוגע להעדר הרשעות היא מוגבלת בזמן למשך מספר שנים, ועל כן מדובר בפגיעה שהיא מידתית ותחומה בזמן. ראו בעניין זה: ע"פ (ב"ש) 37367-11-14 דחס מנוף ושירותים אשקלון (1979) בע"מ נ' מדינת ישראל - המשרד להגנת הסביבה (10.1.15)

דבר ידוע הוא כי הרשעה פלילית, כל הרשעה, עלולה במהלך חייו של אדם לפגוע בו בצורה כזו או אחרת, לרבות להגבילו ביכולות התעסוקה, ואף על פי כן, הכלל הוא כאמור להרשיע, ורק במקרים חריגים ניתן להימנע מהרשעה.

ב"כ הנאשמים צירף בהשלמת טיעונו גם רישיון קבלן שניתן לנאשמת 1 וביקש כי גם עניין זה ילקח בחשבון, אלא שממילא רישיון הקבלן כבר אינו בתוקף משנת 2016, ועל כן לא מצאתי ליתן לכך כל משקל בשאלת ההרשעה.

37. בנסיבות אלו, לא מצאתי כי מתקיים החריג לכלל המצדיק את העדפת השיקול האינדיבידואלי על פני האינטרס הציבורי, לא שוכנעתי כי קיים פער בלתי נסבל בין עוצמת הפגיעה של ההרשעה הפלילית בנאשמים לבין תועלתה של ההרשעה לאינטרס הציבורי החברתי הכללי.

במקרה דנן קיים אינטרס ציבורי מובהק והוא -למנוע זיהום הטבע והסביבה, ועל מנת להשיג את היעד ישנה חשיבות בענישה מחמירה לצורך מיגור העבירות. (רע"פ 1223/07 סח עלי מורשד נ' מדינת ישראל המשרד לאיכות הסביבה (12.2.2007)).

הרשעת הנאשמים תישאר על כנה.

38. למקרים בהם בתי המשפט לא מצאו לנכון לבטל הרשעות של מי שהורשעו בעבירות דומות ראו רע"פ 1006/21 איכות ירוקה חברת ניהול בע"מ נ' מדינת ישראל - המשרד להגנת הסביבה (5.4.21); רע"פ 8971/15 כל בו חצי חינום בע"מ נ' מדינת ישראל (27.1.16); ע"פ (מחוזי חיפה) 10261-08-17 מדינת ישראל נ' שמן תעשיות בע"מ (10.1.18); ע"פ (באר שבע) 9068-09-15 מ.ס. פינוי אשפה בע"מ נ' המשרד לאיכות הסביבה (24.12.15); ת"פ (שלום תל אביב) 10704-12-22 מדינת ישראל נ' בסיל (25.7.23), ת"פ (כ"ס) 65125-12-20 מדינת ישראל-המשרד להגנת הסביבה נ' מוסא ריאן (3.5.23); ת"פ (נצרת) 34323-09-16 מדינת ישראל נ' מ.א. זערוה בע"מ ואח' (3.2.21).

למקרים בהם בוטלו הרשעות בעבירות דומות, ראו: רע"פ 8487/11 חברת נמלי ישראל - פיתוח ונכסים בע"מ נ' מדינת ישראל - המשרד להגנת הסביבה (23.10.12); עפ"ג (מרכז) 5526-09-15 מדינת ישראל נ' שותפות התפלה שורק (תכנון והקמה) ואח' (10.4.16); ת"פ (חיפה) 21998-11-13 מדינת ישראל נ' חורי אליאס אלסעדי בע"מ ואח' (21.10.15).

ב"כ הנאשמים בהשלמת טיעוניו הפנה לת"פ 1078/07 מדינת ישראל נ' דחס מנוף ושירותים אשקלון (1979) בע"מ (5.10.14), שם ביטל בית המשפט את הרשעת החברה, אלא שהחלטה זו התהפכה בערכאת הערעור והחברה הורשעה. ראו: ע"פ (ב"ש) 37367-11-14 דחס מנוף ושירותים אשקלון (1979) בע"מ נ' מדינת ישראל - המשרד להגנת הסביבה (10.1.15).

שיקולים בגזירת עונשם של הנאשמים

39. בעניינם של הנאשמים אין הצדקה לחרוג לחומרה או לקולה ממתחמי העונש ההולם.

40. בבואי לגזור את עונשם של הנאשמים בתוך מתחמי העונש ההולם לקחתי בחשבון את הנתונים שלהלן:

· לקחתי בחשבון את העובדה שהנאשמים לא הודו ולא לקחו אחריות על מעשיהם, ובחרו לנהל את משפטם עד תום. אין בכך כדי להביא להחמרה בעונשם, אך בוודאי שאינם זכאים ל"הנחת הודיה" השמורה לאלו שבחרים לקחת אחריות בהזדמנות ראשונה.

· לקחתי בחשבון כי לנאשמים 1 ו-2 הרשעה קודמת בעבירות דומות (הגם שמדובר בהרשעה שונה באופייה) וכי לנאשמים 3-7 אין הרשעות קודמות.

· נתתי דעתי למצבם הכלכלי הקשה של נאשמים 1 ו-2 כפי שעולה מהמסמכים שצורפו. כאמור, מצאתי כי המצב הכלכלי כפי שהוכח בפני יש בו גם כדי להשפיע על מתחם העונש ההולם בכל הנוגע לרכיב הקנס. נתתי דעתי גם למצבם הכלכלי של יתר הנאשמים, כפי שעולה מטיעוניהם.

· נתתי דעתי לנסיבותיהם האישיות של הנאשמים כפי שהוצגו בפני.

· נתתי דעתי לחלוף הזמן ממועד ביצוע העבירות - 7-8 שנים.

ב"כ הנאשמים ציין שרק במחצית 2022 החלו להישמע ההוכחות בתיק, וכי "לא מצופה מנאשמים להחזיק חומרים ברשותם שמא בעוד מספר שנים יצטרכו להציגם בבית המשפט" (עמ' 118 ש' 5-6). לדבריו, לא זו בלבד שנגרם להם עינוי דין אלא הדבר היווה מגבלה משמעותית ליכולתם של הנאשמים להתגונן בפני טענות שנחשפו אליהן רק בשנת 2022. לא מצאתי ליתן משקל רב לחלוף זמן.

כאמור, כתב האישום בתיק זה הוגש מספר חודשים לאחר ביצוע העבירות, אלא שעיון בתיק מלמד שחלק לא מבוטל מהדחיות נעוץ בהתנהלות ההגנה. כך למשל, למרות שכתב האישום הוגש בחודש מאי 2017, רק בסמוך לפני הדיון שנקבע לחודש 12/17 פנו הנאשמים להסדרת ייצוג, ועל כן בא כוחם ביקש לדחות הדיון. בהמשך התבקשו מספר דחיות נוספות לצורך לימוד התיק, ועוד מספר דחיות לצורך קבלת רשימת חומרי חקירה והשלמת החומרים. בהמשך התבקשה דחיות נוספות לצורך קיום הליך גישור ועל מנת להעלות בכתב טענות מקדמיות. בחודש 6/21 הוחלף ייצוג הנאשמים בתיק זה. בהמשך היו דחיות בין היתר על מנת לאפשר להגנה לקבל חומרי חקירה נוספים. פרשת ההגנה עצמה נפרסה על פני 4 דיונים, כאשר למרבית הדיונים

התייצב כל פעם רק אחד מהנאשמים. הכרעת הדין ניתנה בחודש יולי 2023, אך לבקשת ההגנה נדחה מועד הטיעונים לעונש.

לצורך שלמות התמונה אציין כי היו גם דחיות שאינן נעוצות בהגנה - לרבות בשל מגפת הקורונה, בשל אילוצי בית המשפט, בשל התנהלות המאשימה, נסיבות אישיות/רפואיות של ב"כ המאשימה, וכן בשל המלחמה. ועם זאת, אין בידי לקבל את עמדת ההגנה כי משך הזמן שהתנהל תיק זה מצדיק הקלה בעונש. כן לקחתי בחשבון, כי חלפו כאמור 7-8 שנים ולא נטען כי הנאשמת הורשעה בעבירות נוספות בתחום זה (בעניין זה בחרתי להתעלם מהאמור בסעיף 10 במכתבו של המנהל המיוחד אשר הוגש על ידי ההגנה).

41. לא מצאתי טעם להפנות את הנאשמים או מי מהם לשירות המבחן, שכן לא מצאתי לנכון לשקול ענישה שיקומית, בשים לב למהות העבירות, כמו גם לכך שהנאשמים לא לקחו אחריות על מעשיהם. נתתי אף דעתי לכך שחלפו כמעט 7 שנים מאז שהוגש כתב האישום והמתנה לתסקיר תביא דחיה נוספת של חודשים ארוכים, דחיה שבנסיבות שבפני אינה דרושה ואינה מוצדקת.

42. לאחר שנתתי דעתי המפורט לעיל, מצאתי לנכון לגזור את עונשם של הנאשמים בסמוך לרף התחתון של המתחם בכל הנוגע לרכיב הקנס, ולאזן את הענישה ברכיבי ענישה נוספים.

עונשם של הנאשמים

43. לאור כל האמור לעיל, אני גוזרת על כל אחד מהנאשמים את העונשים הבאים:

נאשמת 1:

א. קנס בסך 300,000 ₪. הקנס ישולם ב- 20 תשלומים חודשיים רצופים ושווים. תשלום ראשון לא יאוחר מיום 1.7.24.

ב. הנאשמת תתחייב בפני, באמצעות נאשם 2, על סך של 600,000 ₪, להימנע מביצוע עבירות בהן הורשעה והכל תוך שלוש שנים מהיום.

נאשם 2

א. קנס 200,000 או 250 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב- 40 תשלומים חודשיים רצופים ושווים. תשלום ראשון לא יאוחר מיום 1.7.24.

ב. נאשם 2 יתחייב בפני, על סך של 400,000 ₪, להימנע מביצוע עבירות בהן הורשעה והכל תוך שלוש שנים מהיום. ככל שלא יתחייב, יאסר למשך 20 יום.

ג. הנני מטילה על נאשם 2 מאסר לתקופה של חודשיים, שירוצה בדרך של עבודות שירות, בעיריית רהט באגף השפע. הנאשם יועסק 5 ימים בשבוע, עד 8.5 שעות עבודה יומיות.

עמוד 22

הנאשם הביע את הסכמתו לרצות את עונש המאסר בעבודות שירות.

על הנאשם להתייצב לתחילת ריצוי המאסר ביום 12.5.24 בשעה 08:30 במשרדי הממונה על עבודות שירות במפקדת מחוז דרום, יחידת עבודות שירות ב"ש.

מוסבר לנאשם כי עליו לבצע כל עבודות שמוטלות עליו במסגרת עבודות השירות על פי ההנחיות שתינתנה לו מעת לעת על ידי הממונה במקום וכל הפרה של עבודות שירות תגרום להפסקה מנהלית של עבודות השירות וריצוי עונש המאסר בפועל.

ד. מאסר בן 3 חודשים וזאת על תנאי למשך 3 שנים מהיום לבל יעבור את העבירות בהן הורשע.

נאשם 3

א. קנס 80,000 או 100 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב- 40 תשלומים חודשיים רצופים ושווים. תשלום ראשון לא יאוחר מיום 1.7.24.

ב. נאשם 3 יתחייב בפני, על סך של 160,000 ₪, להימנע מביצוע עבירות בהן הורשע והכל תוך שלוש שנים מהיום. ככל שלא יתחייב, יאסר למשך 20 יום.

ג. הנני מטילה על נאשם 3 מאסר לתקופה של חודש, שירוצה בדרך של עבודות שירות, במרכז יום לקשיש ברהט. הנאשם יועסק 5 ימים בשבוע, עד 8.5 שעות עבודה יומיות.

הנאשם הביע את הסכמתו לרצות את עונש המאסר בעבודות שירות.

על הנאשם להתייצב לתחילת ריצוי המאסר ביום 19.5.24 בשעה 08:30 במשרדי הממונה על עבודות שירות במפקדת מחוז דרום, יחידת עבודות שירות ב"ש.

מוסבר לנאשם כי עליו לבצע כל עבודות שמוטלות עליו במסגרת עבודות השירות על פי ההנחיות שתינתנה לו מעת לעת על ידי הממונה במקום וכל הפרה של עבודות שירות תגרום להפסקה מנהלית של עבודות השירות וריצוי עונש המאסר בפועל.

ד. מאסר בן 3 חודשים וזאת על תנאי למשך 3 שנים מהיום לבל יעבור את העבירות בהן הורשע.

נאשם 4

א. קנס בסך 22,000 או 28 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב- 40 תשלומים חודשיים רצופים ושווים. תשלום ראשון לא יאוחר מיום 1.7.24.

ב. נאשם 4 יתחייב בפני, על סך של 44,000 ₪, להימנע מביצוע עבירות בהן הורשע והכל תוך שלוש שנים מהיום.

ככל שלא יתחייב, יאסר למשך 20 יום.

ג. הנני מטילה על נאשם 4 פסילה בפועל מקבל או מהחזיק רשיון נהיגה לתקופה של 14 יום.

הפסילה בפועל תחל לא יאוחר מיום 1.7.24, ועל הנאשם להפקיד רשיון הנהיגה במזכירות בית המשפט לתעבורה בבאר שבע לא יאוחר משעה 13:00 באותו מועד.

מוסבר לנאשם שהוא חייב להפקיד את רשיון הנהיגה במזכירות בית המשפט. לא יופקד הרשיון, הוא יחשב כפסול מלנהוג מיום 1.7.24 אך הפסילה לא תימנה ולכן לא תסתיים.

ד. פסילה מלקבל ומלהחזיק רשיון נהיגה לתקופה בת חודשיים וזאת על תנאי למשך 3 שנים מהיום לבל יעבור את העבירות בהן הורשע.

נאשם 5

א. קנס בסך 20,000 או 25 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב - 40 תשלומים חודשיים רצופים ושווים. תשלום ראשון לא יאוחר מיום 1.7.24.

ב. נאשם 5 יתחייב על סך של 40,000 ₪, להימנע מביצוע עבירות בהן הורשע והכל תוך שלוש שנים מהיום. ההתחייבות תחתם תוך 30 יום, אחרת יאסר למשך 20 יום. ככל שלא יתחייב, יאסר למשך 20 יום.

ג. הנני מטילה על נאשם 5 פסילה בפועל מקבל או מהחזיק רשיון נהיגה לתקופה של 14 יום.

הפסילה בפועל תחל לא יאוחר מיום 1.7.24, ועל הנאשם להפקיד רשיון הנהיגה במזכירות בית המשפט לתעבורה בבאר שבע לא יאוחר משעה 13:00 באותו מועד.

מוסבר לנאשם שהוא חייב להפקיד את רשיון הנהיגה במזכירות בית המשפט. לא יופקד הרשיון, הוא יחשב כפסול מלנהוג מיום 1.7.24 אך הפסילה לא תימנה ולכן לא תסתיים.

ד. פסילה מלקבל ומלהחזיק רשיון נהיגה לתקופה בת חודשיים וזאת על תנאי למשך 3 שנים מהיום לבל יעבור את העבירות בהן הורשע.

נאשם 6

א. קנס בסך 20,000 או 25 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב - 40 תשלומים חודשיים רצופים ושווים. תשלום ראשון

לא יאוחר מיום 1.7.24.

ב. נאשם 6 יתחייב בפני, על סך של 40,000 ₪, להימנע מביצוע עבירות בהן הורשע והכל תוך שלוש שנים מהיום. ככל שלא יתחייב, יאסר למשך 20 יום.

ג. הנני מטילה על נאשם 6 פסילה בפועל מקבל או מהחזיק רשיון נהיגה לתקופה של 14 יום.

הפסילה בפועל תחל לא יאוחר מיום 1.7.24, ועל הנאשם להפקיד רשיון הנהיגה במזכירות בית המשפט לתעבורה בבאר שבע לא יאוחר משעה 13:00 באותו מועד.

מוסבר לנאשם שהוא חייב להפקיד את רשיון הנהיגה במזכירות בית המשפט. לא יופקד הרשיון, הוא יחשב כפסול מלנהוג מיום 1.7.24 אך הפסילה לא תימנה ולכן לא תסתיים.

ד. פסילה מלקבל ומלהחזיק רשיון נהיגה לתקופה בת חודשיים וזאת על תנאי למשך 3 שנים מהיום לבל יעבור את העבירות בהן הורשע.

נאשם 7

א. קנס בסך 20,000 או 25 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב - 40 תשלומים חודשיים רצופים ושווים. תשלום ראשון לא יאוחר מיום 1.7.24.

ב. נאשם 7 יתחייב בפני, על סך של 40,000 ₪, להימנע מביצוע עבירות בהן הורשע והכל תוך שלוש שנים מהיום. ככל שלא יתחייב, יאסר למשך 20 יום.

ג. הנני מטילה על נאשם 7 פסילה בפועל מקבל או מהחזיק רשיון נהיגה לתקופה של 14 יום.

הפסילה בפועל תחל לא יאוחר מיום 1.7.24, ועל הנאשם להפקיד רשיון הנהיגה במזכירות בית המשפט לתעבורה בבאר שבע לא יאוחר משעה 13:00 באותו מועד.

מוסבר לנאשם שהוא חייב להפקיד את רשיון הנהיגה במזכירות בית המשפט. לא יופקד הרשיון, הוא יחשב כפסול מלנהוג מיום 1.7.24 אך הפסילה לא תימנה ולכן לא תסתיים.

ד. פסילה מלקבל ומלהחזיק רשיון נהיגה לתקופה בת חודשיים וזאת על תנאי למשך 3 שנים מהיום לבל יעבור את העבירות בהן הורשע.

זכות ערעור כחוק תוך 45 יום לבית המשפט המחוזי

ניתן היום, י"ז אדר א' תשפ"ד, 26 פברואר 2024, במעמד הצדדים.